

Endometrióza může vést k neplodnosti!

as. MUDr. Michael Fanta, PhD.,
vedoucí Endokrinologické ambu-
lance a Centra pro léčbu endomet-
riózy

V souvislosti s gynekologickou dia-
gnózou zvanou endometrióza, jejíž
název dnes slyšíme stále častěji,
jsme oslovili vedoucího Centra pro
léčbu endometriózy na pražské kli-
nice U Apolináře doktora Michaela
Fantu, který nám vyprávěl o jejich
možných nástrahách, příčinách
a důsledcích.

**Jak častý je výskyt endometriózy
a jak toto onemocnění vlastně
vzniká?**

Endometrióza patří mezi nejčastější
gynekologická onemocnění u žen
v reprodukčním věku. Její výskyt

má široké rozpětí, záleží na dia-
gnostických kritériích. Žen, které
endometriózu mají, ale nepocítu-
jí žádnou bolest, je přibližně 10
%. U žen s bolestivou menstruací
bývá endometrióza přítomna až
v polovině případů. U sterilních
žen, kterým se nedaří spontánně
otěhotnět, je ve 20 – 30 % příčinou
neplodnosti endometrióza a jí způ-
sobené nevrátne změny v dutině
břišní! Důvod vzniku onemocnění
není vědecky zcela objasněn, teorií
existuje více. Tou nejrozšířenější
a také jednou z nejstarších je teorie,
která považuje za příčinu vzniku
endometriózy odchod menstruační
krve nejen klasicky pochvou, ale
i zpětně vejcovody do dutiny břišní,
kde se části děložní sliznice uchytí
a vzniknou tak ložiska endometrió-
zy. Určitě se však na jejím vzniku
podílejí také faktory, jako je imuni-
ta, genetika apod.

**Kde všude lze ložiska endometriózy
vysledovat a co díky nim pacientka
prožívá?**

Ložiska endometriózy se mohou
objevit prakticky kdekoli. Nej-
častěji je nacházíme na pobřížnici
v oblasti pánve, na vaječnicích či
vejcovodech. Endometrióza může
zasáhnout také střeva, prostor mezi
pochvou a konečníkem, močový
měchýř, močovody atd. Nejčastěji
se projevuje bolestí lokalizovanou

do podbřišku. Bolest se pacientce
může buď vracet vždy s menstru-
ačním cyklem, anebo se může ob-
jevovat kdykoliv nezávisle na men-
struaci. Endometrióza může ženám
způsobovat bolesti při pohlavním
styku, a pokud jsou postižena střeva
či jejich okolí, mohou nastat do-
konce problémy s vyprazdňováním
či nálezu krve ve stolici.

**Jakým způsobem určíte diagnózu
endometriózy?**

Gynekologa k podezření na endo-
metriózu může navést charakte-
ristika obtíží pacientky. V případě
endometriózy vaječníků, kde se
projevuje ve formě cyst, má vý-
znam ultrazvukové vyšetření. Zá-
kladní a definitivní diagnostickou
metodou ovšem zůstává laparoskopie.
Například velmi častá ložiska
endometriózy na pobřížnici totiž
žádné jiné vyšetření než laparoskopie
nezobrazí.

**Prý je u pacientek s endometriózou
častý následný výskyt neplodnosti,
čím to je způsobeno?**

Faktorů způsobujících neplodnost
je v tomto případě více. Příčinou
může být: 1. neprůchodnost vej-
covodů díky vzniklým srůstům; 2.
porušený mechanismus uvolňování
vajíčka z vaječniku; 3. faktory imu-
nologické, které prozatím nejsou
zcela objasněny.

**Je možné endometriózu opero-
vat anebo jinak vyléčit? Existují
v Čechách nějaká specializovaná
pracoviště?**

Chirurgická léčba patří k základním
a nejefektivnějším metodám léčby
endometriózy. Pro pacientku je opti-
mální, provede-li se její diagnostika
a samotná operace endometriózy
v rámci jednoho laparoskopického
základního zákroku. Chirurgická léčba pokro-
čilých a rozsáhlých nálezů endomet-
riózy patří mezi nekomplikovanější
a nejrizikovější výkony v gyneko-
logii vůbec, určitě je proto vhodné
navštívit specializované pracoviště,
které má s operacemi endometriózy
dostatečné zkušenosti. Takových
center je u nás v republice jen něko-
lik. Pracoviště U Apolináře je výji-
mečné tím, že sledujeme pacientku
od určení diagnózy, přes provedení
operace až po pooperační kontroly.
Naše práce tedy nespočívá jen
v odoperování endometriózy, ale
snažíme se o komplexní přístup.

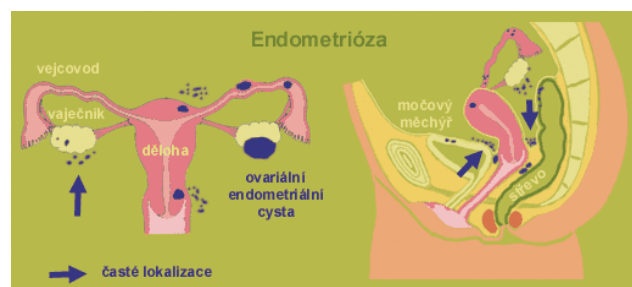
Zde je třeba zmínit, že ne všechny
pacientky s projevy endometrió-
zy je nutné ihned operovat. Další
léčebnou metodou je hormonální
terapie, obtíže spojené s endomet-
riózou se ale mohou zhruba u po-
loviny takto léčených pacientek do
roka vrátit. Třetí, nejradikálnější
a co se týká vyléčení také nejúspěš-
nější léčebnou metodou je chirur-
gické odstranění dělohy, vaječníků
a všech patrných ložisek endome-
triózy – tato možnost je samozřej-
mě nemyslitelná pro ženy plánující
ještě otěhotnět. Všeobecně řečeno
endometrióza bohužel často patří
mezi ty nevděčné diagnózy, kvůli
kterým se pacientky mohou opako-
vaně vracet společně s vracejícími
se obtížemi.

**Jaké jsou komplikace léčby toho-
to onemocnění a jak jim lze kon-
krétně předcházet ze strany lékaře
i pacientky?**

Komplikace chirurgické léčby vy-
plývají z obecných rizik operace.
Jedná se hlavně o riziko poraně-
ní střev, močovodů i velkých cév
a z toho vyplývající krvácení.
Obecně endometrióza i jakékoliv
operační výkony v břišní dutině
znamenají tendenci k tvorbě srůstů,
které pacientkám mohou často způ-
sobit nemalé obtíže (nejčastěji dlou-
hotrvající bolesti v pánevní oblasti)
v dalším životě včetně již několikrát
zmiňované neplodnosti. V současnosti
je možné při laparoskopii i rozsáh-
lejších chirurgických zákrocích vyu-
žít tzv. protisrůstové prostředky,
které snižují riziko vzniku srůstů
a s nimi spojených komplikací.
Jedná se o roztoky, síťky nebo gely,
které na konci operaci operátor apli-
kuje do míst, kde je riziko vzniku
srůstů největší. Vytvoří se tak jakási
bariéra, která nedovolí tkáním, aby
k sobě srostly a ohrozily tak zdraví
pacientky. Nejdůležitější vlastnos-
tí těchto přípravků je, aby v místě
aplikace ke tkáním dobře přilnuly
a postupně se v těle pacientky bez
následků rozložily.

**Máte-li nějaké další dotazy týkající
se tohoto onemocnění, kontaktujte
pana doktora přes e-mail michael.
fanta@volny.cz. Otázky ohledně
srůstů včetně samovyšetření vám
nabízí web www.srusty.cz**

Andrea Mouaddab Vémolová

Víte že...

- **SRŮSTY**
jsou jednou ze 4-5
hlavních příčin
neplodnosti?

- **SRŮSTY**
se vyskytují u 60
– 90 % žen, které
podstoupily vel-
kou gynekologic-
kou operaci?

- **příčinou SRŮS-
TU**
mohou být: zá-
něty vnitřních
rodidel, endome-
trióza, operace
břicha, podbřiš-
ku (dělohy, va-
ječníků...) nebo
operace uvnitř
dutiny děložní?

- **PROTISRŮS-
TOVÉ PRO-
STŘEDKY**
jsou prostředky
(gely, roztoky,
síťky), které se
aplikují při ope-
raci do míst, kde
hrozí pooperač-
ní riziko vzniku
SRŮSTŮ?

Čeká Vás gynekologická operace?

Hyalobarrier® gel
prevence tvorby pooperačních srůstů

udělejte před operací něco pro sebe

... srůsty mohou způsobit neplodnost, chronické bolesti
břicha, neprůchodnost střev a další komplikace ...

www.srusty.cz

Poradte se se svým lékařem